

The Impact of Weak Internal Controls on the Abnormal Tone of Management Explanatory Reports with an Emphasis on Corporate Financial Misconduct

Mohammadreza Abbasi Astamal¹, Shahin Sadig Rahmani², Amir Ata Alizadeh³

Received: 2025/05/15

Accepted: 2025/06/20

Research Paper

Abstract

Weakness in internal controls, by creating an environment that reduces transparency and facilitates financial misconduct, leads managers to use ambiguous and unconventional language in their explanatory reports to conceal systematic deficiencies and improper actions. Therefore, the present study aims to examine the impact of internal control weaknesses on the abnormal tone of managers' explanatory reports, with an emphasis on corporate financial misconduct. This research is classified as applied in terms of its objective. Methodologically, it is descriptive-correlational, and in terms of its nature, it is causal-post-event. The statistical population consists of 128 companies listed on the Tehran Stock Exchange during the period from 2019 to 2023, resulting in a total of 640 observations. To test the research hypotheses, multiple regression analysis using panel data was employed. The findings indicate that weaknesses in internal controls have a positive and significant impact on the abnormal tone of managers' explanatory reports. However, corporate financial misconduct not only does not have a direct effect on the abnormal tone of these reports, but it also does not influence the relationship between internal control weaknesses and the tone of the explanatory reports. Based on this, it can be concluded that the quality of internal controls plays a crucial role in how managerial reports are written, and its deterioration may lead to increased interpretability in corporate reporting. Therefore, designing and improving internal control mechanisms is essential for enhancing transparency, accountability, and investor trust, thereby strengthening the efficiency of the capital market.

Keywords: Weak Internal Controls, Abnormal Tone of Management Commentary, Corporate Financial Misconduct.

JEL Classification: M41, M42

Background and Purpose: This research aims to investigate the impact of weaknesses in internal controls on the abnormal tone of management's explanatory reports, with a particular emphasis on financial misconduct. Management commentary reports, as an important tool for conveying financial and non-financial information, play a decisive role in explaining the

1. Department of Accounting, Va.C., Islamic Azad University, Varzaghan, Iran. (Corresponding Author)
(Email: mr.abbasi58@iau.ac.ir)

2. Department of Accounting, Seraj Institute of Higher Education, Tabriz, Iran. (Email: shahinkhan7596@gmail.com)

3. Department of Accounting, Seraj Institute of Higher Education, Tabriz, Iran. (Email: amirata622@gmail.com)

current status and future outlook of the company. The tone used in these reports, especially when abnormal, can indicate management's efforts to influence stakeholders' perceptions of the company's financial situation. Internal controls, as one of the main pillars of corporate governance, play a crucial role in ensuring the reliability of reported information. However, weaknesses in these controls may lead to the provision of distorted or selective information, potentially resulting in financial misconduct. Accordingly, the primary objective of this research is to determine whether weaknesses in internal controls affect the abnormal tone of management's commentary reports and whether financial misconduct can moderate this relationship.

Methodology: The present research is categorized as applied in terms of its objective and as descriptive-correlational in terms of methodology. From a nature perspective, this study is of a causal-retrospective type. Additionally, regarding the type of data, the research is primarily quantitative. The necessary data were extracted from databases, documents, company audit reports, financial statements, and other relevant materials, along with accompanying notes, from the Tehran Stock Exchange archive (Codal website) and the Rahavard Novin software, and were calculated using Excel. For hypothesis analysis, multiple regression methods and Stata software were employed. The statistical population of the research includes all companies listed on the Tehran Stock Exchange from 2019 to 2023. In selecting the sample, a systematic sampling method combined with screening was used. The criteria for sample selection included: companies that were listed before 2019 and remained on the stock list until the end of 2023, those not active in investment, financial intermediation, holding, banking, insurance, and leasing sectors, having a fiscal year ending in March, not changing their fiscal year during the study period, and having the necessary information available within the specified timeframe; ultimately, 128 eligible companies were selected as the research sample.

Findings: The findings of the research indicate a positive and significant relationship between weaknesses in internal controls and the abnormal tone of management's explanatory reports. In other words, as weaknesses in internal controls increase, management's tendency to use an exaggerated, optimistic, or misleading tone in explanatory reports also increases, suggesting that such language is viewed as a tool to cover up the company's operational deficiencies. This result aligns with the findings of Tehranian et al. (2023) and Zhao et al. (2022), which showed that weaknesses in control mechanisms lead managers to report biased disclosures. Conversely, the results of the study indicate that financial misconduct does not have a direct impact on the abnormal tone of management's explanatory reports and does not play a significant moderating role in the relationship between weaknesses in internal controls and the abnormal tone of these reports. This finding contradicts some theoretical expectations in the previous literature, which assumed that the presence of abnormal financial behaviors increases the likelihood of using abnormal and misleading language in reporting. At the same time, this result is consistent with the study by Mirzaei et al. (2020) and contrasts with the findings of Zhao et al. (2022), which emphasized the role of financial misconduct in exacerbating the abnormal tone. Therefore, it can be concluded that in the formation of the abnormal tone of management's explanatory reports, the structural and systematic role of weaknesses in internal controls is more pronounced than the direct impact of financial misconduct. This indicates that weak controls at the organizational level create an environment conducive to opportunistic behavior in disclosures, even in the absence of direct evidence of fraud or financial misconduct.

Discussion: The current study emphasizes the critical importance of internal controls, demonstrating that weaknesses in these structures can lead to the use of an abnormal, exaggerated, or defensive tone in managerial reports. As management attempts to downplay

negative aspects of the company's performance, they may resort to misleading language. The findings indicate that companies with weak internal controls are more likely to present reports with misleading content, disrupting stakeholders' understanding of the company's actual financial situation. However, the results suggest that financial misconduct does not significantly affect the relationship between weaknesses in internal controls and the abnormal tone of reports, highlighting the central role of inefficient regulatory structures, rather than merely individual deviations, in the emergence of abnormal reporting behaviors. Accordingly, it is recommended that companies prioritize targeted investments in enhancing internal control systems, implementing advanced regulatory tools, strengthening the independence of internal and external auditing bodies, and continuously updating reporting processes based on legal and accounting standards. Additionally, ensuring transparency, clarity, and comprehensibility of financial reports for all stakeholders can prevent information distortion, misinterpretations, and damage to the organization's credibility. Overall, continuous improvement of internal controls and enhancement of financial reporting quality play a key role in increasing the reliability of information, preventing financial misconduct, and strengthening public trust.

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by [Islamic Azad University, Isfahan \(Khorasgan\) Branch](#). This article is an open access article licensed under the [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#)

تأثیر ضعف کنترل‌های داخلی بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران با تأکید بر سوء رفتار مالی شرکت

محمدرضا عباسی استمال^۱، شاهین صدیق رحمانی^۲، امیرعطا علی زاده^۳

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۳۰

چکیده

ضعف در کنترل‌های داخلی، با فراهم کردن زمینه‌ای برای کاهش شفافیت و تسهیل تخلفات مالی، موجب می‌شود مدیران در گزارش‌های توضیحی خود از زبانی مبهم و غیرعادی بهره‌گیرند تا نواقص سیستماتیک و اقدامات نادرست را پنهان کنند. بنابراین، هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر ضعف کنترل‌های داخلی بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران با تأکید بر سوء رفتار مالی شرکت است. این پژوهش از نظر هدف، در زمره مطالعات کاربردی قرار می‌گیرد. از لحاظ روش‌شناخت، توصیفی-همبستگی و از نظر ماهیت، علی-پس‌رویدادی محسوب می‌شود. جامعه آماری پژوهش شامل ۱۲۸ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی بازه زمانی ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ است که در مجموع ۶۴۰ مشاهده را شامل می‌شود. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش، از رگرسیون چندگانه با بهره‌گیری از داده‌های ترکیبی استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان داد که ضعف کنترل‌های داخلی تأثیر مثبت و معناداری بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران دارد. با این حال، سوء رفتار مالی شرکت نه تنها تأثیر مستقیمی بر لحن غیرعادی این گزارش‌ها ندارد، بلکه بر رابطه میان ضعف کنترل‌های داخلی و لحن گزارش‌های توضیحی نیز بی‌تأثیر است. بر این اساس، می‌توان نتیجه گرفت که کیفیت کنترل‌های داخلی نقش تعیین‌کننده‌ای در نحوه نگارش گزارش‌های مدیریتی دارد و کاهش آن ممکن است باعث گسترش فضای تفسیرپذیر در گزارشگری شود. بنابراین، طراحی و بهبود سازوکارهای کنترل داخلی، برای ارتقای شفافیت، پاسخ‌گویی و افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران، امری ضروری در تقویت کارایی بازار سرمایه است.

واژه‌های کلیدی: ضعف کنترل‌های داخلی، لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران، سوء رفتار مالی شرکت.

طبقه‌بندی موضوعی: M41, M42

۱. گروه حسابداری، واحد ورزقان، دانشگاه آزاد اسلامی، ورزقان، ایران. (نویسنده مسئول). (Email: mr.abbasi58@iaau.ac.ir)

۲. گروه حسابداری، مؤسسه آموزش عالی سراج، تبریز، ایران. (Email: shahinkhan7596@gmail.com)

۳. گروه حسابداری، مؤسسه آموزش عالی سراج، تبریز، ایران. (Email: amirata622@gmail.com)

مقدمه

گزارش‌های توضیحی مدیریت به‌عنوان ابزارهایی کلیدی برای انتقال اطلاعات مالی و غیرمالی شرکت‌ها به ذی‌نفعان، نقشی حیاتی در تبیین وضعیت فعلی و ترسیم چشم‌انداز آینده ایفا می‌کنند. این گزارش‌ها، افزون بر ارائه اطلاعات مربوط به عملکرد گذشته، نگرش‌ها و پیش‌بینی‌های مدیریت درباره آینده را نیز منعکس می‌سازند. لحن به‌کاررفته در این گزارش‌ها معمولاً حاوی ویژگی‌هایی است که می‌تواند بازتاب‌دهنده نگرش واقعی مدیریت و وضعیت مالی شرکت باشد. لحن‌های غیرعادی، اعم از اغراق‌آمیز و مثبت یا منفی و هشداردهنده، ممکن است نشانه‌ای از تلاش مدیریت برای اثرگذاری بر درک سرمایه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان از وضعیت شرکت تلقی شوند. یکی از عواملی که می‌تواند منجر به چنین لحن‌هایی گردد، ضعف در کنترل‌های داخلی است؛ وضعی که ممکن است زمینه‌ساز تحریف یا گزینشی‌کردن اطلاعات از سوی مدیریت شده و در نتیجه به بروز سوء رفتارهایی همچون دستکاری گزارش‌ها، پنهان‌سازی اطلاعات یا حتی تقلب منتهی شود (دونلسون و همکاران^۱، ۲۰۱۷).

کنترل‌های داخلی به‌عنوان یکی از ارکان اصلی حاکمیت شرکتی، نقش مهمی در تضمین قابلیت اتکای گزارش‌های مالی ایفا می‌کنند. با این حال، ضعف در این کنترل‌ها نه‌تنها می‌تواند احتمال وقوع خطاها و سوء رفتارهای عمدی را افزایش دهد، بلکه ممکن است مدیران را به استفاده از لحن‌های غیرعادی در گزارش‌های مالی سوق دهد. به‌ویژه در شرایطی که مدیران قصد پنهان‌سازی واقعیت‌های منفی عملکردی شرکت را دارند، لحن گزارش می‌تواند نقش پررنگی در شکل‌دهی ادراک سرمایه‌گذاران و ناظران ایفا کند (بrazel و همکاران^۲، ۲۰۲۴). در چنین مواردی، استفاده از زبان ملایم یا اغراق‌آمیز می‌تواند ابزاری برای کاهش حساسیت عمومی و مخفی نگه داشتن مشکلات واقعی باشد؛ به‌ویژه زمانی که کنترل‌های داخلی ناکارآمد هستند.

اهمیت تحلیل لحن گزارش‌های مدیریتی به‌ویژه در زمینه شفافیت اطلاعات و افشای مالی نمایان می‌شود. ضعف در کنترل‌های داخلی و به‌کارگیری لحن‌های غیرعادی در این گزارش‌ها، نه‌تنها می‌تواند منجر به کاهش کیفیت گزارشگری مالی شود، بلکه زمینه‌ساز سوء رفتارهای مالی با تبعات حقوقی و اقتصادی گسترده خواهد بود. شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که مدیرانی که با اتهامات مالی مواجه‌اند، غالباً از لحن‌های مثبت یا تدافعی برای کاهش حساسیت‌ها نسبت به نقاط ضعف سیستم کنترلی استفاده می‌کنند (دونگ و همکاران^۳، ۲۰۲۴). از این‌رو، تحلیل نحوه بازنمایی ضعف‌های کنترل داخلی و سوء رفتار مالی در گزارش‌های مدیران، اهمیتی روزافزون یافته است.

تحلیل زبان و لحن گزارش‌های مدیریتی می‌تواند به‌عنوان روشی نوین برای شناسایی نشانه‌های اولیه سوء رفتار مالی به‌کار گرفته شود. در جهانی که رسوایی‌های مالی گسترده‌ای همچون انرون و وایرکارد^۴ رخ داده‌اند، بررسی دقیق رابطه میان ضعف کنترل‌های داخلی و لحن گزارش‌های مدیریت، بیش از پیش اهمیت یافته است. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که در شرایط ضعف کنترل‌های داخلی، مدیران تمایل بیشتری به استفاده از زبان مبهم یا اغراق‌آمیز برای پنهان‌سازی مشکلات مالی دارند (استارلیپر^۵، ۲۰۲۳) و این امر می‌تواند برداشت ذی‌نفعان را نسبت به وخامت وضعیت مالی تغییر دهد (لو و ما^۶، ۲۰۱۹).

1. Donelson et al.
2. Brazel et al.
3. Dong et al.
4. Enron & Wirecard
5. Starliper
6. Lu & Ma

بنا بر بررسی مبانی نظری و پژوهش‌های پیشین، تأثیر ضعف کنترل داخلی بر پذیرش سرمایه‌گذاری و درک ریسک سرمایه‌گذاران مورد توجه قرار گرفته است؛ به‌عنوان مثال، در پژوهشی **برازل و همکاران** (۲۰۲۴) نشان دادند که شرکت‌ها با به‌کارگیری ضمایر اول‌شخص و تأکید بر «اطمینان معقول» می‌توانند حتی در مواجهه با ضعف‌های آشکار کنترل داخلی، رغبت سرمایه‌گذاران را حفظ کنند، درحالی که **استارلیپر** (۲۰۲۳) با شواهدی از تأثیر لحن منفی بر کاهش جذابیت سرمایه‌گذاری سخن گفت که عمق ادراک مخاطبان از شدت مشکلات را افزایش می‌دهد. همچنین پژوهش‌های **چن و همکاران**^۱ (۲۰۲۳) ارتباط ضعف کنترل داخلی را با کاهش کیفیت اطلاعات مالی و رضایت مشتریان، مطالعه **کائو و همکاران**^۲ (۲۰۲۴) تخصیص ناکارآمد نیروی انسانی و **لی و همکاران**^۳ (۲۰۲۴) تصمیم به واگذاری دارایی‌ها برای ساده‌سازی ساختار سازمانی گزارش کرده‌اند. از سوی دیگر، **گرت و همکاران**^۴ (۲۰۲۱) نشان دادند که لحن حاکم در رأس سازمان با افزایش هزینه حسابرسی و احتمال افشای ضعف‌ها توسط حسابرس در ارتباط است و **هوا و همکاران**^۵ (۲۰۲۲) کاهش احتمال گزارش ضعف‌های کنترل داخلی در شرکت‌های دارای مدیرعامل زن را ثبت کرده‌اند. با این حال، هیچ پژوهشی به‌طور ویژه تأثیر ضعف کنترل داخلی بر لحن غیرعادی گزارش‌دهی و پیامدهای آن نپرداخته است که این موضوع به‌عنوان خلأ پژوهشی در نظر گرفته می‌شود. از سویی دیگر، بررسی جنبه‌های سازوکارهای پیشگیری از سوء رفتار مالی در مواجهه با ضعف‌های کنترل داخلی نیز کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

نوآوری پژوهش حاضر در بررسی تأثیر مستقیم ضعف کنترل‌های داخلی بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران نهفته است؛ موضوعی که علی‌رغم اهمیت فراوان کنترل‌های داخلی در ارتقای کیفیت گزارش‌دهی مالی، تاکنون در ادبیات پژوهش به‌صورت محدود مورد توجه قرار گرفته است. به‌ویژه، این مطالعه با تمرکز بر نقش تعدیلی سوء رفتار مالی شرکت‌ها، به شکاف موجود در شناخت دقیق از نحوه تأثیر ضعف کنترل‌های داخلی بر تصمیم‌گیری‌های مالی و راهبردی سازمان‌ها و تعامل آن با رفتارهای مالی ناسالم می‌پردازد. درک این رابطه پیچیده می‌تواند گامی مهم در بهبود طراحی و اثربخشی کنترل‌های داخلی و در نهایت ارتقای شفافیت و اعتماد عمومی نسبت به اطلاعات مالی منتشرشده باشد. بنابراین، هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر ضعف کنترل‌های داخلی بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران با تأکید بر سوء رفتار مالی شرکت است. درنهایت، پرسش اساسی پژوهش این است که آیا ضعف کنترل‌های داخلی بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران تأثیرگذار است و آیا سوء رفتار مالی می‌تواند این رابطه را تعدیل کند. در ادامه، ابتدا مبانی نظری و پیشینه پژوهش مرتبط با موضوع بررسی می‌شود؛ سپس روش‌شناسی پژوهش و یافته‌های حاصل تشریح می‌گردد و درنهایت، بحث و نتیجه‌گیری درباره فرضیه‌های مطرح‌شده ارائه می‌شود.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

کنترل‌های داخلی مجموعه‌ای از فرایندها، سیاست‌ها و اقدامات است که توسط مدیریت یک سازمان با هدف دستیابی به اهداف عملیاتی، اطمینان از صحت و قابلیت اتکای اطلاعات مالی و پایبندی به الزامات قانونی و مقرراتی طراحی و اجرا می‌شود. این کنترل‌ها چارچوبی مؤثر برای مدیریت بهینه منابع، کاهش ریسک‌های مالی و عملیاتی و پیشگیری

1. Chen et al.

2. Cao et al.

3. Li et al.

4. Garrett et al.

5. Hua et al.

از بروز تقلب و خطا فراهم می‌کنند. براساس مطالعات انجام‌شده، عناصر اصلی سیستم کنترل داخلی شامل محیط کنترلی، ارزیابی ریسک، فعالیت‌های کنترلی، اطلاعات و ارتباطات و نظارت مستمر هستند (آئولیا و همکاران^۱، ۲۰۲۴). ضعف کنترل‌های داخلی، به‌عنوان یکی از چالش‌های ساختاری اساسی در نظام‌های حسابداری و مالی، تأثیرات منفی و گسترده‌ای بر عملکرد کلی سازمان‌ها دارد که بر جنبه‌های مختلف عملیاتی، رفتاری و ارتباطی تأثیر می‌گذارد. این ضعف‌ها علاوه بر ایجاد اختلال در کارکردهای عملیاتی، موجب کاهش انسجام و هماهنگی درون‌سازمانی می‌شود و در نتیجه اثربخشی کلی سازمان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. به‌طور خاص، بسیاری از این کاستی‌ها به‌دلیل طراحی ناکارآمد و غیربهبوده سازوکارهای کنترلی در سطوح کلان مدیریتی پدید می‌آید. این مسئله می‌تواند منجر به افزایش خطاهای مالی، تشدید ریسک اطلاعاتی و کاهش اعتماد سرمایه‌گذاران گردد (سان^۲، ۲۰۱۶). مطالعات پژوهشی متعدد نشان می‌دهند که در محیط‌هایی که ساختارهای نظارتی کارآمدی وجود ندارد، مدیران تمایل بیشتری به استفاده از لحنی غیرعادی، پیچیده، بیش‌ازحد خوش‌بینانه یا مبهم در گزارش‌های مالی دارند (ونگ و همکاران، ۲۰۱۵؛ لو و ما، ۲۰۱۹). این نوع گزارش‌دهی زبانی تنها تلاشی برای پنهان‌سازی ضعف‌های عملیاتی سازمان‌ها به شمار نمی‌آید، بلکه به‌عنوان ابزاری برای مدیریت ادراکات بازار در مواجهه با ضعف‌های کنترلی و نظارتی نیز استفاده می‌شود (سو و فرناندو^۳، ۲۰۱۳).

ضعف در کنترل‌های داخلی، زمینه‌ساز بهره‌برداری هدفمند از زبان مثبت و گمراه‌کننده می‌شود. در چنین شرایطی، مدیران قادرند از راهبردهایی مانند اغراق در بیان موفقیت‌ها، حذف واژگان منفی و به‌کارگیری مفاهیم مبهم و آرمان‌گرایانه بهره‌برداری کنند (کائو و همکاران، ۲۰۲۲؛ رایشمن^۴، ۲۰۲۳). این نوع استفاده از زبان، به‌ویژه زمانی که نظارت‌های بیرونی مؤثر وجود ندارد، فضای مناسبی برای مدیران فراهم می‌آورد تا به‌طور دلخواه و با آزادی عمل بیشتری واقعیت عملکرد سازمان را در قالب گزارش‌های رسمی بازنمایی کنند (یان و همکاران^۵، ۲۰۲۱؛ ژانگ و همکاران^۶، ۲۰۲۲). در چنین شرایطی، فرایندهای افشا و نظارت با چالش‌هایی روبه‌رو می‌شوند که موجب کاهش کارایی آن‌ها و افزایش ریسک اطلاعاتی بازار می‌گردد (ارتوغرول و همکاران^۷، ۲۰۱۵؛ مالاکیاس و جونیور^۸، ۲۰۲۱). نتایج ناشی از چنین چرخه‌ای می‌تواند به پیامدهایی بسیار منفی و فاجعه‌بار منجر شود. این پیامدها می‌تواند از تحریف شدید ادراکات و برداشت‌های سرمایه‌گذاران تا افزایش خطر سقوط ناگهانی قیمت سهام و بی‌ثباتی قابل توجه در بازار سرمایه را دربرگیرد (هوانگ و همکاران^۹، ۲۰۱۸؛ گرینر و همکاران^{۱۰}، ۲۰۲۰). به‌طور خاص، ضعف‌های موجود در سیستم‌های کنترل داخلی به‌عنوان یک عامل زمینه‌ساز برای ایجاد لحن‌های غیرعادی و نامناسب در گزارش‌های توضیحی عمل می‌کنند. این تعامل بین ضعف‌های کنترل داخلی و گزارش‌های غیرشفاف، موجب بروز یک چرخه معیوب می‌شود که در آن شفافیت کاهش و ابهام در بازار افزایش می‌یابد و اعتماد عمومی به بازار سرمایه تضعیف می‌شود که در نهایت بر ثبات آن آثار منفی می‌گذارد (کارلسون و لامتی^{۱۱}، ۲۰۱۵؛ دروز و همکاران^{۱۲}، ۲۰۱۹).

-
1. Aulia et al.
 2. Sun
 3. Suh & Fernando
 4. Reichmann
 5. Yan et al.
 6. Zhang et al.
 7. Ertugrul et al.
 8. Malaquias & Júnior
 9. Huang et al.
 10. Greiner et al.
 11. Carlsson & Lamti
 12. Druz et al.

اگر این چرخه به موقع شناسایی و مهار نشود، آثار منفی آن نه تنها بر اثربخشی نظارت‌های مالی تأثیر می‌گذارد، بلکه می‌تواند به شدت اعتبار گزارش‌های رسمی را تضعیف کرده و توان تحلیلی سرمایه‌گذاران را زیر سؤال ببرد. در این راستا، می‌توان اذعان داشت که میان ضعف کنترل‌های داخلی و لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران، رابطه‌ای پیچیده و چندبعدی وجود دارد که نیازمند یک رویکرد منسجم و نظام‌مند برای اصلاح است. این اصلاحات به بازنگری اساسی در ساختارهای کنترلی، افزایش شفافیت اطلاعاتی و تقویت نظارت‌های داخلی و بیرونی وابسته است (سو و فرناندو^۱، ۲۰۱۳؛ لو و ما، ۲۰۱۹).

سوء رفتار مالی که به عنوان اقداماتی عامدانه در جهت تحریف یا پنهان‌سازی واقعیت‌های مالی تعریف می‌شود (ولته^۲، ۲۰۲۱)، یکی از مشکلات جدی در عرصه اقتصادی و مالی است که اغلب در شرایطی ایجاد می‌شود که ساختارهای نظارتی و کنترل‌های داخلی دچار ضعف هستند. فقدان کنترل‌های مؤثر، از جمله وجود خلأهایی در فرایندهای حسابرسی، عدم تفکیک مناسب وظایف بین افراد مسئول و کمبود سازوکارهای بازدارنده، موجب فراهم شدن بسترهای لازم برای وقوع و تکرار این گونه رفتارهای نادرست می‌شود (کلیمچاک و همکاران^۳، ۲۰۲۱). در این شرایط، مدیران و افراد مسئول می‌توانند با کمترین موانع و محدودیت‌ها، به راحتی اقدام به دست‌کاری صورت‌های مالی یا پنهان‌سازی اطلاعات حساس کنند که این امر می‌تواند به اعتماد عمومی و اعتبار سازمان‌ها آسیب‌های جبران‌ناپذیری وارد نماید (آون و یوریو^۴، ۲۰۲۳).

از سوی دیگر، یکی از ویژگی‌های بارز و قابل تشخیص در شرکت‌های متخلف، لحن غیرعادی و غیرمتعارف گزارش‌های توضیحی مدیران است. این لحن گاهی به صورت غیرواقعی و بیش‌ازحد خوش‌بینانه، توجیه‌گرانه یا گمراه‌کننده ظاهر می‌شود و در مواردی به‌طور غیرمستقیم به عنوان تلاشی برای پنهان‌سازی واقعیت‌های عملکرد مالی و عملیاتی شرکت تفسیر می‌گردد (لاوسن و کلافام^۵، ۲۰۲۲).

در حوزه گزارش‌دهی مالی، شواهد فزاینده‌ای بر وجود چرخه‌ای علی و بازگشتی میان ضعف سازوکارهای نظارتی، انحرافات رفتاری مدیران و تحریف واقعیت‌های مالی تأکید دارند. به‌طوری که ناکارآمدی نظام‌های کنترلی سازمان، زمینه‌ساز اتخاذ تصمیم‌های فرصت‌طلبانه و رفتارهایی می‌شود که با اصول شفافیت و مسئولیت‌پذیری در تضاد هستند. در چنین بستری، مدیران برای حفظ ظاهر عملکرد مطلوب و جلوگیری از افشای ناکارآمدی‌ها، به استفاده از روش‌های پنهان‌سازی و بازنمایی غیرواقعی اطلاعات در گزارش‌های مالی روی می‌آورند. این امر منجر به شکل‌گیری گفتمانی فریبنده در گزارش‌ها می‌شود که نه تنها تصویر نادرستی از وضعیت واقعی شرکت به ذی‌نفعان ارائه می‌دهد، بلکه فرایند تصمیم‌گیری در سطوح بیرونی را نیز دچار اختلال می‌سازد. استمرار این چرخه در بلندمدت می‌تواند به تضعیف اعتماد عمومی، افزایش ریسک‌های قانونی و مالی و خدشه‌دار شدن اعتبار نهادی منجر شود. از منظر نظری، این الگو نشان می‌دهد که صرف‌نظر از بروز تخلفات آشکار، آنچه سازمان‌ها را به سوی بحران‌های پنهان سوق می‌دهد، تداوم رویه‌هایی است که ظاهری قانونی دارند اما در عمل از حقیقت منحرف‌اند. بنابراین، طراحی نظام‌های کنترلی هوشمند، تقویت سازوکارهای افشای واقع‌گرایانه و ترویج فرهنگ سازمانی مبتنی بر صداقت و شفافیت، از ضروری‌ترین پیش‌نیازهای ارتقای سلامت گزارش‌دهی و افزایش اعتمادپذیری سازمان‌ها به‌شمار می‌روند (امیرام و

1. Suh & Fernando
2. Velte
3. Klimczak et al.
4. Aven & Iorio
5. Lausen & Clapham

همکاران^۱؛ ۲۰۲۰؛ ولته، ۲۰۲۱).

شواهد تجربی حاصل از رسوایی‌های بزرگی چون انرون و ورلدکام^۲ به وضوح نشان‌دهند این است که پنهان‌کاری نظام‌مند و گسترده معمولاً در محیطی با ضعف‌های نظارتی و اتکا به ابزارهای پیچیده زبانی شکل می‌گیرد. این نوع پنهان‌کاری معمولاً در زمانی اتفاق می‌افتد که مدیریت ارشد، بدون نظارت مؤثر و با فقدان کنترل‌های داخلی، اقدام به تدوین گزارش‌های مالی مبهم، غیرشفاف و همراه‌کننده می‌کند. هدف این گزارش‌ها، ارائه تصویری نادرست اما جذاب از وضعیت واقعی شرکت است تا از این طریق بتوانند به‌طور موقت اعتماد بازار و سرمایه‌گذاران را حفظ کنند، بدون آنکه به عواقب بلندمدت این اقدامات توجه کافی داشته باشند. این روند، علاوه بر آسیب به اعتبار شرکت‌ها، می‌تواند پیامدهای جدی برای سلامت اقتصادی و اطمینان عمومی به بازارهای مالی در پی داشته باشد (ژو و ماکریدیس^۳، ۲۰۱۹؛ مهتا و ژائو^۴، ۲۰۲۰).

در حوزه شفافیت مالی و سلامت گزارش‌دهی شرکتی، نظریه‌های کلاسیک کنترل داخلی با دیدگاه‌های رفتاری و زبان‌شناختی درباره گزارشگری تلفیق شده‌اند تا چارچوبی یکپارچه برای شناسایی و پیشگیری از تخلفات مالی ارائه دهند. در این چارچوب، با تحلیل ساختاری فرایندهای کنترلی سازمانی و همزمان ارزیابی نشانه‌های رفتاری و زبانی موجود در گزارش‌های مالی و مدیریتی، پژوهشگران قادر خواهند بود نقاط ضعف سیستم‌های نظارتی را شناسایی و شکاف‌های احتمالی میان داده‌های ارائه‌شده و واقعیت‌های مالی را آشکار سازند. از این طریق، علاوه بر درک عمیق‌تر علل عدم شفافیت، امکان توسعه الگوریتم‌های هوشمند برای کشف زود هنگام تقلب و طراحی راهبردهای پیشگیرانه مؤثر فراهم می‌شود. این تلفیق نظری، با تأکید بر تعامل بین اجزای درونی کنترل‌های سازمانی و نشانه‌های بیرونی در گزارش‌دهی، سازوکاری علمی برای تقویت فرایندهای نظارتی و افزایش قابلیت اعتماد به اطلاعات مالی به وجود می‌آورد و به مدیران مالی و سیاست‌گذاران امکان می‌دهد تا در چارچوبی نظام‌مند برنامه‌های ارتقای شفافیت را تدوین و اجرا کنند (لیو و همکاران^۵، ۲۰۲۵).

در ادامه، به بررسی برخی از پژوهش‌های تجربی مرتبط با موضوع پژوهش پرداخته شده است. علی‌زاده و ولی‌زاده اوغانی (۱۴۰۳) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین مالکیت نهادی و استقلال هیئت‌مدیره با کیفیت گزارشگری مالی رابطه‌ای منفی وجود دارد. علاوه بر این، تجدید ارائه صورت‌های مالی به‌عنوان شاخصی از سوء رفتار مالی، اثر منفی بر رابطه بین مالکیت نهادی و کیفیت گزارشگری مالی دارد، اما تأثیری بر رابطه بین استقلال هیئت‌مدیره و کیفیت گزارشگری مالی ندارد. پوریوسف و همکاران (۱۴۰۲) نشان دادند که افزایش تلاش حسابرسان در شناسایی تحریف‌های بااهمیت، به کاهش اقلام تعهدی اختیاری و ارتقای کیفیت گزارشگری مالی منجر می‌شود. در مقابل، کاهش کیفیت گزارش‌ها با استفاده بیشتر از واژگان مثبت در گزارش‌های توضیحی همراه است. بنابراین، کیفیت گزارشگری مالی نقش میانجی میان کیفیت حسابرسی و لحن گزارش‌ها دارد. طاهری‌نیا و همکاران (۱۴۰۱) در مطالعه‌ای به این نتیجه رسیدند که ضعف در کنترل‌های داخلی تأثیر معناداری بر گزارشگری مالی و افزایش ریسک گزارشگری متقلبانه دارد. استمرار این ضعف‌ها رابطه مذکور را تشدید می‌کند، اما شواهد حاکی از آن است که ویژگی‌های مدیریتی نقشی معنادار در این رابطه ایفا نمی‌کنند. بشیری‌منش و اروج‌اوغلی (۱۴۰۰) در پژوهش خود نشان دادند که بیش‌اطمینانی مدیران در قالب افزایش سرمایه‌گذاری و مخارج سرمایه‌ای، با کاربرد واژگان مثبت در

1. Amiram et al.

2. WorldCom

3. Zhou & Makridis

4. Mehta & Zhao

5. Liu et al.

گزارش‌های مالی رابطه مثبت دارد. در مقابل، اگر این رفتار با افزایش بدهی و تسهیلات همراه باشد، به دلیل رشد ریسک مالی، واژگان مثبت کاهش می‌یابد. **میرزائی و همکاران (۱۳۹۹)** در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که لحن بدبینانه در گزارشگری مالی تأثیری منفی بر سطح متهورانه بودن گزارشگری مالی دارد. افزون بر این، سازوکارهای حمایت از حقوق سهام‌داران، این تأثیر منفی را تشدید می‌کنند. **دو و تو^۱ (۲۰۲۵)** در پژوهشی نشان دادند که تغییرات لحن گزارش‌های «مدیریت بحث و تحلیل» به‌طور معناداری با تجدید ارائه مالی ارتباط مثبت دارد. این ارتباط به‌ویژه در شرایط خاص مانند محدودیت‌های مالی، حکمرانی ضعیف، رقابت زیاد و توجه خارجی بیشتر، قوی‌تر است. **لی و همکاران (۲۰۲۴)** در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که لحن غیرعادی مدیران یک شاخص مهم و مؤثر در کشف تقلب مالی است و افزودن آن به مدل‌های یادگیری ماشین باعث بهبود قابل‌توجه دقت در شناسایی تقلب می‌شود. **چن و همکاران (۲۰۲۳)** در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که افزایش تفاوت مرحله شغلی میان مدیرعامل و مدیر مالی به کاهش معنادار ضعف‌های کنترل داخلی منجر می‌شود. با این حال، در شرکت‌های دارای ریسک زیاد دعاوی حقوقی، این رابطه تضعیف می‌شود و اثربخشی تفاوت شغلی بر کنترل داخلی کاهش می‌یابد. **ژائو و همکاران^۲ (۲۰۲۲)** دریافتند که شرکت‌هایی که از نظر مالی دچار مشکل هستند، به احتمال زیاد لحن ضعیفی دارند؛ زیرا سرمایه‌گذاران نگرش منفی نسبت به عملکرد و وضعیت مالی شرکت‌ها دارند، درحالی که شرکت‌های عادی برعکس هستند. علاوه بر این، لحن نظرها در یک ماه به بهترین شکل منعطف‌کننده چنین همبستگی‌هایی است. **مالاکویاس و جونپور (۲۰۲۱)** در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که شرکت‌هایی که امتیاز بیشتری در لحن مثبت افشا دارند، لزوماً نوسانات بازده سهام کمتری در دوره بعدی نشان نمی‌دهند.

فرضیه‌های پژوهش

با توجه به مبانی نظری و پیشینه پژوهش، فرضیه‌های پژوهش به‌صورت زیر بیان می‌شوند:

فرضیه اول: ضعف کنترل‌های داخلی بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران تأثیر دارد.

فرضیه دوم: سوء رفتار مالی شرکت بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران تأثیر دارد.

فرضیه سوم: سوء رفتار مالی شرکت بر رابطه بین ضعف کنترل‌های داخلی و لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران تأثیر دارد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش‌شناخت در دسته پژوهش‌های توصیفی-همبستگی قرار می‌گیرد. از جنبه ماهیت، این پژوهش از نوع علی-پس‌رویدادی است. همچنین، از نظر نوع داده‌ها، پژوهش عمدتاً کمی است. داده‌های لازم از طریق بانک‌های اطلاعاتی، اسناد، سوابق و گزارش‌های حسابرسی شرکت‌ها، صورت‌های مالی و سایر مدارک مربوط، همراه با یادداشت‌های همراه، از آرشیو بورس اوراق بهادار تهران (سایت کدال) و نرم‌افزار ره‌آورد نوین استخراج و در نرم‌افزار اکسل محاسبه شده‌اند. برای تحلیل و بررسی فرضیه‌ها، از روش رگرسیون چندگانه و نرم‌افزار استاتاستا استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ است. در انتخاب نمونه آماری، از روش نمونه‌گیری سیستماتیک (منظم) به همراه غربالگری

استفاده شده است. در این فرایند، ابتدا تمامی شرکت‌های فعال در بازه زمانی مورد نظر بررسی شده و آن دسته از شرکت‌هایی که واجد شرایط مشخصی بودند، به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. شرایط انتخاب این شرکت‌ها به شرح زیر ارائه شده است:

۱. شرکت‌هایی که پیش از سال ۱۳۹۸ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده‌اند و تا پایان سال ۱۴۰۲ همچنان در فهرست شرکت‌های بورسی قرار دارند.

۲. جزء شرکت‌های فعال در زمینه سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری مالی، شرکت‌های هلدینگ، بانک‌ها، بیمه‌ها و لیزینگ‌ها نباشند.

۳. شرکت‌هایی که پایان سال مالی آن‌ها منتهی به اسفند ماه باشد.

۴. شرکت‌هایی که در طول دوره پژوهش، تغییر در سال مالی نداشته‌اند.

۵. شرکت‌هایی که داده‌های مورد نیاز آن‌ها در بازه زمانی مشخص شده در دسترس باشد.

درنهایت، ۱۲۸ شرکت واجد شرایط به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند.

مدل‌های مورد استفاده در این مطالعه از نوع رگرسیون چندگانه انتخاب شده‌اند. بر این اساس، مدل‌های زیر برای بررسی و آزمون فرضیه‌های پژوهش در نظر گرفته شده است:

برای آزمون فرضیه اول از مدل (۱) استفاده می‌شود:

$$UTone_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 WIC_{i,t} + \beta_2 Size_{i,t} + \beta_3 Lev_{i,t} + \beta_4 Age_{i,t} + \beta_5 IO_{i,t} + \beta_6 ROA_{i,t} + \beta_7 MBV_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

برای آزمون فرضیه دوم از مدل (۲) استفاده می‌شود:

$$UTone_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 CFM_{i,t} + \beta_2 Size_{i,t} + \beta_3 Lev_{i,t} + \beta_4 Age_{i,t} + \beta_5 IO_{i,t} + \beta_6 ROA_{i,t} + \beta_7 MBV_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

برای آزمون فرضیه دوم از مدل (۳) استفاده می‌شود:

$$UTone_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 WIC_{i,t} + \beta_2 CFM_{i,t} + \beta_3 (WIC_{i,t} * CFM_{i,t}) + \beta_4 Size_{i,t} + \beta_5 Lev_{i,t} + \beta_6 Age_{i,t} + \beta_7 IO_{i,t} + \beta_8 ROA_{i,t} + \beta_9 MBV_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران (UTone): در این پژوهش، با پیروی از هنری^۱ (۲۰۰۸) و هنری و لیوان^۲ (۲۰۱۶)، لحن ساده افشا براساس فهرست واژگان تخصصی اندازه‌گیری می‌شود:

$$Tone = \frac{pw - nw}{pw + nw}$$

که در آن Tone: لحن افشای عادی است؛ pw: تعداد کلمات مثبت موجود در متن گزارش‌ها و nw: تعداد کلمات منفی ارائه‌شده در متن گزارش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب، اگر حاصل فرمول مثبت باشد، می‌توان بیان داشت که لحن افشای گزارش‌های توضیحی مدیران مثبت (خوش‌بینانه) بوده است؛ در غیر این صورت، لحن افشا منفی (بدبینانه) تلقی می‌گردد. سپس، مطابق با پژوهش هوانگ و همکاران^۳ (۲۰۱۴)، به‌منظور به‌دست آوردن لحن غیرعادی، لحن گزارش‌های توضیحی مدیران با استفاده از مجموعه‌ای از متغیرهایی که بازده و ریسک شرکت را دربرمی‌گیرد، برازش

1. Henry

2. Henry & Leone

3. Huang et al.

می‌شود. سپس با قدر مطلق گرفتن از عدد باقیمانده، لحن غیرعادی به‌دست می‌آید. در حقیقت، لحن غیرعادی حاصل خطای رابطه زیر است:

$$Tone_{it} = \beta_0 + \beta_1 EARN_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 BTM_{it} + \beta_4 RET_{it} + \beta_5 STD_EARN_{it} + \beta_6 STD_RET_{it} + \beta_7 LOSS_{it} + \beta_8 AGE_{it} + \beta_9 \Delta EARN_{it} + \varepsilon_{it}$$

EARN: سود سال جاری شرکت که در متن گزارش‌های شرکت ارائه شده است. این متغیر برای همگن‌سازی، تقسیم بر مجموع دارایی‌های شرکت می‌شود. SIZE: اندازه شرکت که از لگاریتم طبیعی ارزش بازار کل دارایی‌های شرکت محاسبه می‌شود. BTM: نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار شرکت که از تقسیم ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام موجود در صورت‌های مالی بر ارزش بازار آن به‌دست می‌آید. RET: بازده سهام در یک سال که حاصل میانگین بازده‌های ماهانه در دوره جاری است. STD_RET: انحراف استاندارد بازده سهام شرکت در دوره جاری نسبت به دوره قبل. STD_EARN: انحراف استاندارد سود در دوره جاری نسبت به دوره قبل. LOSS: زیانمندی شرکت که به‌صورت متغیری مجازی است. اگر شرکت زیان داشته باشد عدد یک و در صورت سودآوری عدد صفر خواهد بود. AGE: سن شرکت که از لگاریتم طبیعی سنوات عمر هر شرکت به‌دست می‌آید. $\Delta EARN$: تغییرات سود در سال مالی جاری نسبت به سال قبل (ثقفی و همکاران، ۱۴۰۳).

ضعف کنترل‌های داخلی (WIC): برای سنجش ضعف کنترل داخلی، از نقاط ضعف بااهمیت کنترل‌های داخلی استفاده می‌شود. براساس چک‌لیست منتشرشده از سوی سازمان بورس اوراق بهادار از سال ۱۳۹۱ به بعد، حساب‌رسان موظفانند کنترل‌های داخلی شرکت‌ها را بررسی کرده و مواردی را گزارش کنند که نشان‌دهنده اجرای نامطلوب کنترل داخلی هستند. بنابراین، در این پژوهش بندهای یادداشت مسئولیت قانونی گزارش حساب‌رس بررسی می‌شوند (حاجیه و همکاران، ۱۳۹۶). طبق پژوهش میترا و همکاران (۲۰۰۷)، اگر شرکت دست‌کم یک ضعف در سیستم کنترل‌های داخلی داشته باشد، مقدار یک و در غیر این صورت مقدار صفر به آن اختصاص داده می‌شود (جامعی و همکاران، ۱۳۹۹).

سوء رفتار مالی شرکت (CFM): طبق گفته ولته (۲۰۲۱)، سوء رفتار مالی شرکتی سه دسته اصلی تقسیم می‌شود: ۱- بیان مجدد (تجدید ارائه صورت‌های مالی)؛ ۲- تقلب و ۳- فعالیت‌های اجرائی. براساس پژوهش علی‌زاده و ولی‌زاده اوغانی (۱۴۰۳)، از معیار تجدید ارائه صورت‌های مالی برای اندازه‌گیری سوء رفتار مالی شرکت استفاده شده است. در این معیار، اگر صورت‌های مالی تجدید ارائه شده باشد، عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر مدنظر قرار می‌گیرد. اندازه شرکت (Size): از لگاریتم طبیعی مجموع ارزش بازار سهام به‌دست می‌آید. اهرم مالی (Lev): از نسبت کل بدهی‌ها به کل دارایی‌های شرکت به‌دست می‌آید. عمر شرکت (Age): لگاریتم طبیعی تعداد سال‌های فعالیت شرکت از زمان تأسیس به‌دست می‌آید. مالکیت نهادی (IO): از درصد مالکیت مؤسسات سرمایه‌گذاری، بانک‌ها و مؤسسات بیمه به‌دست می‌آید. بازده دارایی‌ها (ROA): از نسبت سود خالص به کل دارایی‌های شرکت به‌دست می‌آید. ارزش شرکت (MBV): از نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری دارایی‌های شرکت به‌دست می‌آید.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

به‌منظور بررسی مشخصات عمومی متغیرها و تجزیه و تحلیل دقیق آن‌ها، آشنایی با آمار توصیفی مربوط به متغیرها ضروری است. جدول‌های (۱) و (۲) آمار توصیفی و کیفی داده‌های مربوط به متغیرهای مورد استفاده در پژوهش را نشان می‌دهند. آمار توصیفی مربوط به ۱۲۸ شرکت نمونه در دوره زمانی ۵ ساله (۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲) می‌باشد.

جدول (۱). آمار توصیفی متغیرهای کمی پژوهش

نام متغیر	نماد	تعداد	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
لحن غیرعادی مدیران	UTone	۶۴۰	۰/۰۸۶	۰/۰۸۸	۰/۰۰۱	۰/۴۸۶
اندازه شرکت	Size	۶۴۰	۱۵/۶۲۳	۱/۴۸۲	۱۲/۱۷۹	۲۱/۵۷۱
اهرم مالی	LEV	۶۴۰	۰/۴۹۷	۰/۲۱۵	۰/۰۴۷	۱/۸۲۴
سن شرکت	Age	۶۴۰	۳/۷۱۵	۰/۳۲۲	۲/۸۹۰	۴/۲۶۲
مالکیت نهادی	IO	۶۴۰	۰/۶۵۰	۰/۱۸۹	۰/۰۵۹	۰/۹۵۴
بازده دارایی‌ها	ROA	۶۴۰	۰/۲۳۴	۰/۱۶۲	-۰/۵۸۱	۰/۶۲۵
ارزش شرکت	MBV	۶۴۰	۳/۴۹۹	۲/۳۷۰	۰/۶۲۲	۱۴/۴۲۵

جدول (۲). آمار توصیفی متغیرهای کیفی پژوهش

نام متغیر	نماد	شرح	فراوانی	درصد فراوانی
ضعف کنترل‌های داخلی	WIC	۰	۴۱۲	۶۴/۳۸
		۱	۲۲۸	۳۵/۶۳
سوء رفتار مالی شرکت	CFM	۰	۵۵۱	۸۶/۰۹
		۱	۸۹	۱۳/۹۱

در جدول (۱)، لحن غیرعادی مدیران به‌طور متوسط برابر با ۰/۰۸۶ است که نشان‌دهنده انحرافی نسبتاً اندک از لحن مورد انتظار در گزارش‌ها است. انحراف معیار ۰/۰۸۸ نیز حکایت از پراکندگی محدود داده‌ها دارد. با این حال، بیشینه ۰/۴۸۶ این شاخص، نمایانگر آن است که برخی مدیران در گزارش‌های خود از لحن بسیار غیرعادی استفاده کرده‌اند. درباره اندازه شرکت، میانگین این متغیر برابر با ۱۵/۶۲۳ است که نشان‌دهنده تفاوت‌های چشمگیر میان ابعاد اقتصادی شرکت‌ها است. انحراف معیار ۱/۴۸۲ حاکی از پراکندگی فراوان اندازه شرکت‌ها در این نمونه است. کمینه ۱۲/۱۷۹ و بیشینه ۲۱/۵۷۱ نیز تأکیدی بر تفاوت‌های قابل توجه در اندازه شرکت‌ها می‌باشد. اهرم مالی به‌طور متوسط ۰/۴۹۷ است که به معنای تأمین تقریباً نیمی از منابع مالی شرکت‌ها از طریق بدهی‌ها است. انحراف معیار ۰/۲۱۵ نشان‌دهنده تنوع زیاد در میزان وابستگی شرکت‌ها به بدهی است. بیشینه ۱/۸۲۴ نیز به وضوح نشان‌دهنده وابستگی شدید برخی شرکت‌ها به بدهی‌های خود است. در زمینه سن شرکت‌ها، میانگین برابر با ۳/۷۱۵ است که معادل تقریباً ۴۱ سال می‌باشد. این امر حکایت از همگونی نسبی در تجربه و سابقه فعالیت شرکت‌ها دارد. انحراف معیار ۰/۳۲۲ نشان‌دهنده تفاوت‌های اندک در سن شرکت‌ها است. دامنه محدود سن‌ها که در بازه ۲/۸۹۰ تا ۴/۲۶۲ قرار دارد، به‌خوبی نشان‌دهنده همگرایی زمانی در این ویژگی است. مالکیت نهادی به‌طور متوسط ۰/۶۵۰ است که نمایانگر حضور گسترده نهادهای سرمایه‌گذاری در ساختار مالکیت شرکت‌ها است. این موضوع می‌تواند به بهبود

نظارت و کاهش رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیران کمک کند. انحراف معیار $0/189$ نیز نشان‌دهنده پراکندگی قابل توجه در میزان مالکیت نهادی است. در خصوص بازده دارایی‌ها، میانگین آن برابر با $0/234$ است که نشان‌دهنده بازدهی نسبتاً مطلوب دارایی‌ها در شرکت‌ها است. انحراف معیار $0/162$ گویای تفاوت‌های زیاد در عملکرد مالی شرکت‌ها است. نکته قابل توجه، کمینه منفی $-0/581$ است که به وضوح نشان‌دهنده عملکرد مالی ضعیف برخی از شرکت‌ها می‌باشد. در نهایت، ارزش شرکت‌ها به‌طور متوسط برابر با $3/499$ است که نمایانگر ارزش‌گذاری متوسط این شرکت‌ها است. انحراف معیار $2/370$ بیانگر تنوع زیاد در ارزش‌گذاری شرکت‌ها است. بیشینه $14/425$ نیز نشان‌دهنده شرکت‌هایی با چشم‌اندازهای رشد قوی یا دارایی‌های نامشهود ارزشمند می‌باشد.

همان‌طور که در جدول (۲) نشان داده شده است، مجموع شرکت‌ها و سال‌های بررسی‌شده برابر با ۶۴۰ است. از این تعداد، ۲۲۸ شرکت-سال، معادل $35/63$ درصد، به مشکلات قابل توجهی در حوزه کنترل‌های داخلی دچار بوده‌اند. این درحالی است که ۸۹ شرکت-سال، معادل $13/91$ درصد، نشانه‌هایی از سوء رفتار مالی را در عملکرد خود نشان داده‌اند. این آمار نشان‌دهنده اهمیت زیاد توجه به سیستم‌های کنترل داخلی و نظارت مالی در شرکت‌ها است.

آزمون نرمال بودن داده‌ها

به‌منظور ارزیابی نرمال بودن متغیرهای پژوهش، از آزمون شاپیرو-فرانسیا استفاده شده است. براساس منطق این آزمون، در صورتی که سطح معناداری کمتر از ۵ درصد باشد، فرض صفر مبنی بر نرمال بودن توزیع متغیر رد شده و نتیجه‌گیری می‌شود که توزیع متغیر مورد نظر نرمال نیست. نتایج حاصل از این آزمون برای متغیرهای پژوهش در جدول (۳) ارائه شده است.

جدول (۳). آزمون شاپیرو فرانسیا

متغیر	نماد	آماره جارکو برا	احتمال	نتیجه
لحن غیرعادی مدیران	UTone	$10/657$	$0/00001$	توزیع نرمال ندارد
اندازه شرکت	Size	$6/218$	$0/00001$	توزیع نرمال ندارد
اهرم مالی	LEV	$5/820$	$0/00001$	توزیع نرمال ندارد
سن شرکت	Age	$7/120$	$0/00001$	توزیع نرمال ندارد
مالکیت نهادی	IO	$7/519$	$0/00001$	توزیع نرمال ندارد
بازده دارایی‌ها	ROA	$5/157$	$0/00001$	توزیع نرمال ندارد
ارزش شرکت	MBV	$9/578$	$0/00001$	توزیع نرمال ندارد

با توجه به نتایج ارائه‌شده در جدول (۳)، آزمون شاپیرو-فرانسیا نشان می‌دهد که سطح معناداری تمامی متغیرها کمتر از ۵ درصد است. این نتایج بیانگر آن است که فرض صفر مبنی بر نرمال بودن توزیع داده‌ها رد می‌شود؛ به عبارتی، داده‌های مورد استفاده در پژوهش از توزیع نرمال پیروی نمی‌کنند. در راستای رفع این مسئله و افزایش اعتبار نتایج آماری، از روش وزن‌دهی برای نرمال‌سازی داده‌ها استفاده شده است.

آزمون F لیمر و آزمون هاسمن

قبل از انجام تخمین مدل‌ها، باید روش تخمین (تلفیقی یا تابلویی) به دقت مشخص گردد که برای این منظور از آزمون F لیمر استفاده می‌شود. اگر احتمال آزمون بیشتر از ۵ درصد باشد، روش تلفیقی انتخاب می‌شود. در غیر این

صورت، روش تابلویی به کار گرفته می‌شود. همچنین، برای تعیین مدل مناسب در روش تابلویی، از آزمون هاسمن استفاده شده و مدل «اثرات ثابت» برای احتمال کمتر از ۵ درصد و مدل «اثرات تصادفی» برای احتمال بیشتر از ۵ درصد انتخاب می‌گردد. بنابراین، نتایج آزمون اف لیمر و هاسمن در جدول (۶) ارائه شده است.

جدول (۶). نتایج آزمون F لیمر و هاسمن

مدل	آزمون	آماره آزمون	احتمال	نتیجه
اول	F لیمر	۲/۷۶	۰/۰۰۰۰	روش تابلویی
	هاسمن	۵/۷۵	۰/۵۶۹۲	اثر تصادفی
دوم	F لیمر	۲/۷۸	۰/۰۰۰۰	روش تابلویی
	هاسمن	۵/۰۴	۰/۶۵۴۷	اثر تصادفی
سوم	F لیمر	۲/۷۶	۰/۰۰۰۰	روش تابلویی
	هاسمن	۵/۳۲	۰/۸۰۵۵	اثر تصادفی

همان‌طور که در جدول (۶) نشان داده شده است، احتمال آزمون F لیمر برای تمامی مدل‌های پژوهش کمتر از ۵ درصد است. بنابراین، برای تخمین تمامی مدل‌ها از روش داده‌های تابلویی استفاده شده است. همچنین، با توجه به این که احتمال آزمون هاسمن برای تمامی مدل‌ها بیشتر از ۵ درصد است، از مدل آثار تصادفی برای تخمین این مدل‌ها بهره گرفته شده است.

آزمون ناهمسانی واریانس

آزمون ناهمسانی واریانس به بررسی این موضوع می‌پردازد که آیا واریانس خطاها در تمام مقادیر پیش‌بینی‌شده یکسان است یا خیر. به عبارت دیگر، این آزمون بررسی می‌کند که آیا پراکندگی خطاها در طول داده‌ها ثابت است یا خیر. اگر واریانس خطاها تغییر کند یا ناهمسان باشد، می‌تواند مشکلاتی در ارزیابی و پیش‌بینی مدل ایجاد کند. نتایج آزمون ناهمسانی واریانس در جدول (۷) ارائه شده است.

جدول (۷). نتایج حاصل از آزمون ثابت بودن واریانس جزء خطا

مدل	آماره آزمون	احتمال	نتیجه
اول	۴/۸e+۰۵	۰/۰۰۰۰	ناهمسانی واریانس جزء خطا
دوم	۸۴۹۶۴/۳۵	۰/۰۰۰۰	ناهمسانی واریانس جزء خطا
سوم	۱/۲+۰۵	۰/۰۰۰۰	ناهمسانی واریانس جزء خطا

نتایج ارائه‌شده در جدول (۷) نشان می‌دهند که سطح معنی‌داری آزمون والد تعدیل‌شده در تمامی مدل‌های پژوهش کمتر از ۵ درصد است که نشان‌دهنده وجود ناهمسانی واریانس در جملات دارای اختلال می‌باشد. این مشکل در تخمین نهایی مدل‌ها با استفاده از روش GLS (روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته) برطرف شده است.

آزمون نبود خودهمبستگی

آزمون نبود خودهمبستگی به بررسی این موضوع می‌پردازد که آیا خطاهای مدل با یکدیگر وابستگی دارند یا خیر. در صورتی که خودهمبستگی وجود داشته باشد، به این معنی است که خطاهای یک مشاهده تحت تأثیر خطاهای مشاهدات قبلی قرار دارند و این می‌تواند اعتبار نتایج مدل را تحت تأثیر قرار دهد. نتایج آزمون خودهمبستگی سریالی در جدول (۸) ارائه شده است.

جدول (۸). نتایج حاصل از آزمون نبود خودهمبستگی جزء خطا

مدل	آماره آزمون	احتمال	نتیجه
اول	۵/۴۴۱	۰/۰۲۱۲	وجود همبستگی جزء خطا
دوم	۵/۳۲۱	۰/۰۲۲۷	وجود همبستگی جزء خطا
سوم	۵/۵۲۸	۰/۰۲۰۳	وجود همبستگی جزء خطا

با توجه به نتایج جدول (۸)، مشاهده می‌شود که سطح معنی‌داری آزمون والد ریچ برای مدل‌های پژوهش کمتر از ۵ درصد است، که نشان‌دهنده وجود خودهمبستگی سریالی در مدل‌ها می‌باشد. این مشکل در تخمین نهایی مدل‌ها با استفاده از دستور Auto Correlation برطرف شده است.

نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول پژوهش به بررسی تأثیر ضعف کنترل‌های داخلی بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران می‌پردازد و برای آزمون آن مدل (۱) برازش شده و نتایج در جدول (۹) ارائه شده است.

جدول (۹). نتیجه آزمون فرضیه اول

$UTone_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 WIC_{i,t} + \beta_2 Size_{i,t} + \beta_3 Lev_{i,t} + \beta_4 Age_{i,t} + \beta_5 IO_{i,t} + \beta_6 ROA_{i,t} + \beta_7 MBV_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$						
متغیر	نماد	ضریب	خطای استاندارد	آماره Z	سطح معناداری	هم‌خطی
مقدار ثابت	C	۰/۱۴۵	۰/۰۷۴	۱/۹۴	۰/۰۵۲	-
ضعف کنترل‌های داخلی	WIC	۰/۰۱۲	۰/۰۰۵	۲/۲۲	۰/۰۲۶	۱/۰۲
اندازه شرکت	Size	-۰/۰۰۲	۰/۰۰۲	-۱/۲۱	۰/۲۲۶	۱/۲۲
اهرم مالی	LEV	۰/۰۱۱	۰/۰۱۷	۰/۶۲	۰/۵۳۵	۱/۳۳
سن شرکت	Age	-۰/۰۰۵	۰/۰۱۴	-۰/۳۴	۰/۷۳۴	۱/۰۵
مالکیت نهادی	IO	-۰/۰۱۴	۰/۰۱۹	-۰/۷۵	۰/۴۵۴	۱/۱۰
بازده دارایی‌ها	ROA	-۰/۰۵۹	۰/۰۱۷	-۳/۳۴	۰/۰۰۱	۱/۳۸
ارزش شرکت	MBV	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۱/۵	۰/۱۳۴	۱/۱۸
ضریب تعیین		۰/۱۳۰۲				
آماره والد		۲۷/۳۸				
احتمال (آماره والد)		۰/۰۰۰۰				

نتایج جدول (۹)، نشان می‌دهد که مقدار احتمال آزمون والد برابر ۰/۰۰۰۰ است و از آنجا که کمتر از ۵ درصد می‌باشد، فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد شده و مدل معنی‌دار است. همچنین، ضریب تعیین مدل نشان می‌دهد که تقریباً ۱۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل و کنترلی مدل توضیح داده می‌شود. براساس نتایج آزمون هم‌خطی، مقدار عامل تورم واریانس (VIF) برای متغیرهای مدل کمتر از ۱۰ است، که نشان‌دهنده نبود مشکل هم‌خطی است. همچنین، متغیر کنترلی بازده دارایی‌ها دارای ضریب منفی و سطح معناداری کمتر از ۵ درصد است که نشان‌دهنده وجود رابطه معکوس و معنادار با متغیر وابسته است. درنهایت، نتایج نشان می‌دهد که ضریب متغیر ضعف کنترل‌های داخلی برابر ۰/۰۱۲ است و با توجه به سطح معناداری کمتر از ۵ درصد، این ضریب از نظر آماری معنی‌دار بوده و تأثیر مستقیم ضعف کنترل‌های داخلی بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران را تأیید می‌کند. بنابراین، فرضیه اول پژوهش در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأیید می‌شود. فرضیه دوم پژوهش به بررسی تأثیر سوء رفتار مالی شرکت بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران می‌پردازد و برای آزمون آن مدل (۲) برازش شده و نتایج در جدول (۱۰) ارائه شده است.

جدول (۱۰). نتیجه آزمون فرضیه دوم

$UTone_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 FMis_{i,t} + \beta_2 Size_{i,t} + \beta_3 Lev_{i,t} + \beta_4 Age_{i,t} + \beta_5 IO_{i,t} + \beta_6 ROA_{i,t} + \beta_7 MBV_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$						
متغیر	نماد	ضریب	خطای استاندارد	آماره Z	سطح معناداری	هم‌خطی
مقدار ثابت	C	۰/۱۲۱	۰/۰۷۵	۱/۶	۰/۱۰۹	-
سوء رفتار مالی شرکت	CFM	۰/۰۱	۰/۰۰۷	۱/۲۷	۰/۲۰۳	۱/۰۲
اندازه شرکت	Size	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۲	-۰/۸۳	۰/۴۰۶	۱/۲۲
اهرم مالی	LEV	۰/۰۱۱	۰/۰۱۸	۰/۶۳	۰/۵۲۸	۱/۳۳
سن شرکت	Age	-۰/۰۰۱	۰/۰۱۴	-۰/۰۸	۰/۹۳۷	۱/۰۶
مالکیت نهادی	IO	-۰/۰۱۳	۰/۰۲	-۰/۶۹	۰/۴۸۹	۱/۱۱
بازده دارایی‌ها	ROA	-۰/۰۵۷	۰/۰۱۸	-۳/۱۷	۰/۰۰۲	۱/۳۸
ارزش شرکت	MBV	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۱/۵۳	۰/۱۲۷	۱/۱۸
ضریب تعیین		۰/۱۲۶۵				
آماره والد		۲۷/۸۴				
احتمال (آماره والد)		۰/۰۰۰۲				

نتایج جدول (۱۰)، نشان می‌دهد که مقدار احتمال آزمون والد برابر با ۰/۰۰۰۲ بوده و از آنجا که این مقدار کمتر از سطح خطای ۵ درصد است، فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد شده و بدین ترتیب مدل از نظر آماری معنادار ارزیابی می‌شود. همچنین، ضریب تعیین مدل نشان می‌دهد که حدود ۱۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل و کنترلی تبیین می‌گردد. نتایج آزمون هم‌خطی نیز بیانگر آن است که مقدار عامل تورم واریانس (VIF) برای تمامی متغیرهای مدل کمتر از ۱۰ بوده و بنابراین مشکل چند هم‌خطی در مدل وجود ندارد. در این میان، متغیر کنترلی بازده دارایی‌ها دارای ضریب منفی و سطح معناداری کمتر از ۵ درصد است که حاکی از وجود یک رابطه معکوس و معنادار میان بازده دارایی‌ها و لحن غیرعادی مدیران است. با این حال، ضریب متغیر سوء رفتار مالی شرکت برابر با ۰/۰۱۰ بوده و سطح معناداری آن ۰/۲۰۳ است که از سطح معناداری ۵ درصد بیشتر بوده و

بنابراین فاقد معناداری آماری می‌باشد. به بیان دیگر، نتایج حاکی از آن است که سوء رفتار مالی شرکت تأثیر معناداری بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران ندارد. بر این اساس، فرضیه دوم پژوهش در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می‌شود.

فرضیه سوم پژوهش به بررسی تأثیر سوء رفتار مالی شرکت بر رابطه بین ضعف کنترل‌های داخلی و لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران می‌پردازد و برای آزمون آن مدل (۳) برازش شده و نتایج در جدول (۱۱) ارائه شده است.

جدول (۱۱). نتیجه آزمون فرضیه سوم

$UTone_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 WIC_{i,t} + \beta_2 CFM_{i,t} + \beta_3 (WIC_{i,t} * CFM_{i,t}) + \beta_4 Size_{i,t} + \beta_5 Lev_{i,t} + \beta_6 Age_{i,t} + \beta_7 IO_{i,t} + \beta_8 ROA_{i,t} + \beta_9 MBV_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$						
متغیر	نماد	ضریب	خطای استاندارد	آماره Z	سطح معناداری	هم‌خطی
مقدار ثابت	C	۰/۱۲۶	۰/۰۶۷	۱/۸۷	۰/۰۶۱	-
ضعف کنترل‌های داخلی	WIC	۰/۰۱۳	۰/۰۰۶	۱/۹۸	۰/۰۴۸	۱/۱۹
سوء رفتار مالی شرکت	CFM	۰/۰۱۲	۰/۰۰۹	۱/۳۳	۰/۱۸۵	۱/۶۸
ضعف کنترل‌های داخلی*سوء رفتار مالی شرکت	WIC*CFM	-۰/۰۰۷	۰/۰۱۵	-۰/۴۵	۰/۶۵۵	۱/۸۴
اندازه شرکت	Size	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۲	-۰/۷	۰/۴۸۵	۱/۲۲
اهرم مالی	LEV	۰/۰۱۲	۰/۰۱۸	۰/۶۹	۰/۴۸۷	۱/۳۳
سن شرکت	Age	-۰/۰۰۲	۰/۰۱۳	-۰/۲۱	۰/۸۳۴	۱/۰۶
مالکیت نهادی	IO	-۰/۰۱۶	۰/۰۲۱	-۰/۷۹	۰/۴۳۱	۱/۱۱
بازده دارایی‌ها	ROA	-۰/۰۵۷	۰/۰۲۳	-۲/۵۲	۰/۰۱۲	۱/۳۹
ارزش شرکت	MBV	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۱/۶۷	۰/۰۹۴	۱/۱۹
ضریب تعیین				۰/۱۳۱۸		
آماره والد				۱۹/۴۹		
احتمال (آماره والد)				۰/۰۲۱۴		

نتایج جدول (۱۱)، نشان می‌دهد که مقدار احتمال آزمون والد برابر با ۰/۰۲۱۴ است و چون این مقدار کمتر از سطح معناداری ۵ درصد است، فرض صفر رد شده و در نتیجه مدل از نظر آماری معنادار تلقی می‌شود. ضریب تعیین مدل نیز نشان می‌دهد که حدود ۱۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل و کنترلی مدل تبیین می‌گردد. علاوه بر این، نتایج آزمون هم‌خطی نیز بیانگر آن است که مقدار عامل تورم واریانس (VIF) برای هیچ‌یک از متغیرها از عدد ۱۰ فراتر نرفته و بنابراین مشکلی از بابت هم‌خطی بین متغیرها وجود ندارد. از سوی دیگر، متغیر کنترلی بازده دارایی‌ها دارای ضریب منفی و سطح معناداری کمتر از ۵ درصد است و این موضوع بیانگر رابطه‌ای معکوس و معنادار بین بازده دارایی‌ها و متغیر وابسته (لحن غیرعادی مدیران) می‌باشد. درنهایت، بررسی متغیر تعاملی ضعف کنترل‌های داخلی و سوء رفتار مالی شرکت نشان می‌دهد که ضریب آن برابر با -۰/۰۰۷ بوده و با توجه به سطح معناداری ۰/۶۵۵ که بیشتر از ۵ درصد است، این اثر معنادار نیست. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که متغیر سوء رفتار مالی شرکت، اثر تعدیلی معناداری بر رابطه بین ضعف کنترل‌های داخلی و لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران ندارد و به همین دلیل، فرضیه سوم پژوهش در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می‌گردد.

بحث و نتیجه‌گیری

در گزارشگری مالی، زبان حسابداری نه‌تنها برای ارائه اعداد و ارقام، بلکه به‌عنوان ابزاری برای ارتباط میان شرکت‌ها و استفاده‌کنندگان برون‌سازمانی اطلاعات اهمیت یافته است. گزارش‌های مالی، مشابه اخبار روزانه که از طریق زبان نوشتاری رسانه‌ها منتشر می‌شود، رویدادهای اقتصادی و مالی شرکت‌ها را منتقل می‌کنند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که ضعف در کنترل‌های داخلی تأثیر مثبت و معناداری بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران دارد. به عبارت دیگر، افزایش ضعف در کنترل‌های داخلی باعث تمایل بیشتر مدیران به استفاده از لحنی غیرعادی در گزارش‌ها می‌شود تا نقص‌ها را پنهان کنند. این نتایج با پژوهش‌های طاهری‌نیا و همکاران (۱۴۰۱) و ژائو و همکاران (۲۰۲۲) هم‌راستا است.

سوء رفتار مالی شرکت‌ها یکی از چالش‌های اساسی در حوزه مالی است که موجب تضعیف اعتماد سرمایه‌گذاران و در نتیجه اختلال در عملکرد بازارهای مالی می‌شود. در این راستا، گزارشگری مالی شفاف و دقیق نقش حیاتی در جلب و تقویت این اعتماد دارد. پژوهش‌های تجربی در خصوص عوامل مؤثر بر کیفیت گزارشگری مالی از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. نتایج آزمون فرضیه دوم این پژوهش نشان داد که متغیر سوء رفتار مالی شرکت تأثیر معناداری بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران ندارد. این یافته موافق با میرزائی و همکاران (۱۳۹۹) است، ولی در تضاد با پژوهش ژائو و همکاران (۲۰۲۲) قرار دارد.

شرکت‌هایی که به‌طور مؤثر دستورالعمل کنترل‌های داخلی را پیاده‌سازی می‌کنند، قادر به شناسایی نقاط ضعف در سیستم کنترل داخلی خود و اصلاح آن‌ها از طریق بهبود کنترل‌ها خواهند بود. این نقاط ضعف می‌توانند ناشی از طراحی نامناسب کنترل‌ها یا ضعف در اجرای عملیات باشند. عدم نظارت کافی ممکن است منجر به تقلب، سوءاستفاده و هدررفت منابع شود. نتایج آزمون فرضیه سوم پژوهش نشان می‌دهد که سوء رفتار مالی تأثیری بر ارتباط بین ضعف کنترل‌های داخلی و لحن غیرعادی گزارش‌های مدیران ندارد. به عبارت دیگر، در شرکت‌هایی که صورت‌های مالی آن‌ها تجدید ارائه می‌شود، ضعف کنترل‌های داخلی تأثیری معنادار بر لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی ندارد. این یافته با نتایج پژوهش طاهری‌نیا و همکاران (۱۴۰۱) هم‌راستا است، ولی با پژوهش ژائو و همکاران (۲۰۲۲) در تضاد است.

با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهاد می‌شود که شرکت‌ها توجه ویژه‌ای به تقویت و بهبود ساختار کنترل‌های داخلی خود داشته باشند. تقویت این سیستم‌ها می‌تواند به کاهش احتمال بروز سوء رفتار مالی کمک کرده و در ارتقای شفافیت و دقت گزارش‌های مالی مؤثر باشد. همچنین، استفاده از فناوری‌های نوین و سیستم‌های نظارتی پیشرفته برای پایش و ارزیابی مستمر سیستم‌های کنترلی می‌تواند به بهبود عملکرد نظارتی شرکت‌ها کمک کند. به علاوه، توصیه می‌شود که شرکت‌ها به تدوین و انتشار گزارش‌های مالی جامع، شفاف و دقیق با استفاده از زبان ساده و قابل فهم توجه نمایند تا اطلاعات به‌طور مؤثری برای ذی‌نفعان داخلی و خارجی قابل دسترس باشد. در زمینه نظارت، پیشنهاد می‌شود که استقلال حسابرسان داخلی و برون‌سازمانی تقویت شده و فرایندهای گزارشگری مالی از طریق حسابرسی‌های منظم و دقیق تحت نظارت قرار گیرند تا ریسک دستکاری و تحریف اطلاعات به حداقل برسد. علاوه بر این، شرکت‌ها باید فرایندهای نظارتی و اجرایی خود را به‌طور منظم و دقیق بازبینی کرده و اطمینان حاصل کنند که تمامی الزامات قانونی و استانداردهای حسابداری به‌درستی اجرا شده است. درنهایت، ضروری است که شرکت‌ها اقدامات اصلاحی لازم را برای رفع نقاط ضعف شناسایی‌شده در سیستم‌های کنترل داخلی اتخاذ نمایند تا ریسک تقلب و سوءاستفاده کاهش یابد و اعتماد سرمایه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان به شرکت‌ها حفظ شود.

در ادامه، پیشنهادها برای پژوهش‌های آتی بیان می‌شود:

- ۱- بررسی نقش حاکمیت شرکتی به‌عنوان متغیر تعدیلگر در رابطه بین ضعف کنترل‌های داخلی و لحن غیرعادی گزارش‌های توضیحی مدیران؛
- ۲- مطالعه تطبیقی ضعف کنترل‌های داخلی و لحن گزارش‌ها در صنایع مختلف ایران؛
- ۳- پژوهش طولی درباره تغییرات لحن گزارش‌های توضیحی در مواجهه با اصلاحات ساختاری کنترل‌های داخلی؛
- ۴- تحلیل اثر متغیرهای روان‌شناختی و فرهنگی مدیران بر لحن گزارش‌های توضیحی در بستر ضعف کنترل‌های داخلی و
- ۵- ارزیابی نقش فناوری اطلاعات و سامانه‌های هوشمند حسابرسی در تقویت کنترل‌های داخلی و کاهش لحن غیرعادی گزارش‌ها.

References

- Alizadeh, A. A., & Valizadeh Oghani, A. (2024). Corporate Governance and Financial Reporting Quality: The Moderating Role of Financial Misconduct. *Strategic studies in business*, 2(3), 64-90. (In Persian)
- Amiram, D., Huang, S., & Rajgopal, S. (2020). Does financial reporting misconduct pay off even when discovered?. *Review of Accounting Studies*, 25(3), 811-854.
- Aulia, D., Khairunnisa, M., Isnani, I., & Hazmi, Y. (2024). The Importance of Internal Control in Accounting Information Systems. *West Science Interdisciplinary Studies*, 2(8), 1516-1524.
- Aven, B., & Iorio, A. (2023). Organizing for misconduct: A social network lens on collective corporate corruption. *Research in Organizational Behavior*, 43, 100191.
- Bashirimanesh, N & Ourojoghli, N. (2021). The Effect of Managers' Overconfidence on Financial Reporting Tone, *Journal of Financial and Behavioral Research in Accounting*, 1(2), 81-99. (In Persian)
- Brazel, J. F., Starliper, M., & Yu, Y. (2025). Management's communication style when disclosing material weaknesses in internal control. *Accounting Horizons*, 39(2), 59-75.
- Cao, Q., Yang, F., & Liu, M. (2022). Impact of managerial power on regulatory inquiries from stock exchanges: Evidence from the text tone of Chinese listed companies' annual reports. *Pacific-Basin Finance Journal*, 71, 101646.
- Carlsson, S., & Lamti, R. (2015). Tone Management and Earnings Management. A UK evidence of abnormal tone in CEO letters and abnormal accruals.
- Chen, H., Hua, S., Sun, X. C., & Zhao, L. (2023). Does Tone at The Top Affect Internal Control Quality. *Pan-Pacific Journal of Business Research*, 14(2).
- Donelson, D. C., Ege, M. S., & McInnis, J. M. (2017). Internal control weaknesses and financial reporting fraud. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 36(3), 45-69.
- Dong, W., Meng, Y., Chen, J., & Ke, Y. (2024). Financial Shared Service Centers and Corporate Misconduct: Evidence from China. *Journal of Business Ethics*, 1-27.
- Druz, M., Petzev, I., Wagner, A. F., & Zeckhauser, R. J. (2020). When managers change their tone, analysts and investors change their tune. *Financial Analysts Journal*, 76(2), 47-69.
- Du, L., & Tu, C. (2025). Do changes in MD &A tone predict financial restatements? Evidence from Chinese listed companies. *Accounting & Finance*.
- Ertugrul, M., Lei, J., Qiu, J., & Wan, C. (2017). Annual report readability, tone ambiguity, and the cost of borrowing. *Journal of financial and quantitative analysis*, 52(2), 811-836.
- Garrett, J. B., Hoitash, R., & Prawitt, D. F. (2022). Perceptions of tone at the top from the inside: Insights into audit pricing. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 41(1), 115-141.
- Greiner, A., Patelli, L., & Pedrini, M. (2020). Characteristics of managerial tone priced by auditors: evidence based on annual letters to shareholders of large US firms. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 39(2), 139-161.

- Hajiha, Z., Oradi, J., & SALEH, A. M. (2017). Internal control weaknesses and Audit report lag.
- Henry, E. (2008). Are investors influenced by how earnings press releases are written?. *The Journal of Business Communication* (1973), 45(4), 363-407.
- Henry, E., & Leone, A. J. (2016). Measuring qualitative information in capital markets research: Comparison of alternative methodologies to measure disclosure tone. *The Accounting Review*, 91(1), 153-178.
- Hua, S., Sun, X. C., Lou, R., & Chen, H. (2022). Female CEO and internal control weaknesses.
- Huang, X., Krishnan, S., & Lin, P. (2018). Tone analysis and earnings management. *Journal of Accounting and Finance*, 18(8), 46-61.
- Huang, X., Teoh, S. H., & Zhang, Y. (2014). Tone management. *The accounting review*, 89(3), 1083-1113.
- Jamei, R., Koolivand, Z., & Mohamadi Kelareh, N. (2020). The relationship between internal control weaknesses and audit fees with an emphasis on political relations in companies listed in Tehran Stock Exchange. *Financial Accounting Research*, 12(2), 99-114.
- Klimczak, K. M., Sison, A. J. G., Prats, M., & Torres, M. B. (2022). How to deter financial misconduct if crime pays?. *Journal of Business Ethics*, 179(1), 205-222.
- Lausen, J., & Clapham, B. (2022, August). Give Them a Second Chance? Prediction of Recurrent Financial Intermediary Misconduct. In *International Workshop on Enterprise Applications, Markets and Services in the Finance Industry* (pp. 17-35). Cham: Springer International Publishing.
- Li, J., Guo, C., Lv, S., Xie, Q., & Zheng, X. (2024). Financial fraud detection for Chinese listed firms: Does managers' abnormal tone matter?. *Emerging Markets Review*, 62, 101170.
- Liu, C., Dai, H., & Lu, L. (2025). The Watchful Eye: How Does the Prominence of Chief Audit Executives Curb Financial Misconduct?. *Journal of Forensic Accounting Research*, 1-29.
- Lu, Y., & Ma, D. (2019). Internal control weakness: a literature review. *Accounting and Finance Research*, 8(2), 121-121.
- Malaquias, R. F., & Júnior, D. M. B. (2021). Positive tone in management reports and volatility of stock returns. *Global Business Review*, 09721509211054279.
- Mehta, M. N., & Zhao, W. (2020). Politician careers and SEC enforcement against financial misconduct. *Journal of Accounting and Economics*, 69(2-3), 101302.
- Mirzayee, S., Abdoli, M., & Koushki jahromi, A. (2020). Financial Reporting Language Bad on Aggressive Financial Reporting Investor Protection. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 17(65), 109-138. (In Persian)
- Mitra, S., Hossain, M., & Deis, D. R. (2007). The empirical relationship between ownership characteristics and audit fees. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 28, 257-285.
- Pouryousof, A. (2024). Discovered audit distortions and managers' reporting tone: The mediating role of financial reporting quality. *Audit Science*, 23(93), 245-273. (In Persian)
- Radu, C., & Segalin Zanella, A. (2023). The effectiveness of the auditor's opinion on the internal controls over financial reporting. *Journal of Financial Crime*, 30(4), 927-939.
- Reichmann, D. (2023). Tone management and stock price crash risk. *Journal of Accounting and Public Policy*, 42(6), 107155.
- Saghafi, M., Nonahal Nahr, A. A., & Pouryousof, A. (2024). Earnings management, audit fees and abnormal tone of language in managers' reports. *Financial Accounting and Auditing Research*, 64(16), 23-60.
- Starliper, M. (2023). The impact of tone management on investor judgments: evidence from ICFR reports. *Accounting Research Journal*, 36(1), 77-91.
- Suh, S., & Fernando, G. D. (2013). The effect of reporting internal control weakness on predicting future performance using discretionary accruals. *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, 9(4), 307-325.
- Sun, Y. (2016). Internal control weakness disclosure and firm investment. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 31(2), 277-307.

- Taherinia, M., & Moslemi, A. (2022). Study of the effect of internal control weaknesses on fraudulent financial reporting risk with considering the moderating role of CEO characteristics. *Audit Knowledge*, 22(86), 320-342. (In Persian)
- Velte, P. (2023). The link between corporate governance and corporate financial misconduct. A review of archival studies and implications for future research. *Management Review Quarterly*, 73(1), 353-411.
- Weng, T. C., Chi, H. Y., & Chen, G. Z. (2015). Internal control weakness and information quality. *Journal of Applied Finance and Banking*, 5(5), 135-169.
- Hwang, I., Yan, S., & Jung, H. R. (2023). Trade-Offs for Good Performing CSR Firms: Tone Management in MD&As or CSR?. *Available at SSRN 3946241*.
- Zhang, B., Ping, F., & Yang, L. (2023). Managerial academic experience and tone management: evidence from China. *Asia-Pacific Journal of Accounting & Economics*, 30(4), 1104-1119.
- Zhao, S., Xu, K., Wang, Z., Liang, C., Lu, W., & Chen, B. (2022). Financial distress prediction by combining sentiment tone features. *Economic modelling*, 106, 105709.
- Zhou, Y., & Makridis, C. (2019). Financial misconduct and changes in employee satisfaction. *SSRN Electronic Journal*.